

Пункцірам

✓ Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне народнаму артысту Расіі Міхаілу Турэцкаму, павіншаваўшы яго і салістаў арт-групы з юбілеем. «Сардэчна вітаю вас на беларускай зямлі і віншую з 25-годдзем з дня заснавання калектыву. Вось ужо чвэрць стагоддзя вы прадастаўляеце вялікай колькасці аматараў па ўсім свеце магчымасць акунуцца ў непаўторны свет высокага эстраднага мастацтва. Вялікая разнастайнасць твораў, што выконваюцца, ад лепшых узораў рускай і замежнай класікі да сучасных кампазіцый, дапамагае вам знайсці дарогу да сэрца кожнага слухача», — гаворыцца ў віншаванні.

✓ Беларускія народныя ўмельцы падзяліліся сакрэтамі рамства з туркменскімі майстрамі на выстаўцы дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, якая праходзіць у Ашхабадзе ў Дні культуры Беларусі ў Туркменістане. На выстаўцы «Беларускі гасцінец», якая размясцілася ў Музеі выяўленчых мастацтваў Туркменістана, прадстаўлена больш як 260 вырабаў айчынных майстроў: вышыўка, саломалляценне, шапавальства, лозапляценне і інш. У Туркменістане вельмі развітыя традыцыі народных промыслаў, папулярна ткацтва, выраб упрыгажэнняў. Асабліва зацікавіў наведвальнікаў выстаўкі беларускі нацыянальны касцюм.

✓ У Нацыянальным гістарычным музеі прэзентаваны перасовачны выставачны праект «Беларусь і беларусы», які расказвае пра асноўныя этапы гістарычнага развіцця краіны, дае кароткую характарыстыку культурным дасягненням, прадстаўляе беларускую нацыю як неад'емную частку сусветнай супольнасці, дапамагае зразумець, што такое Беларусь і хто такія беларусы.

✓ Беларускі мультфільм «Песня жаўрука» ўзнагароджаны на II Міжнародным фестывалі дзіцяча-юнацкага кіно «Нуль плюс», які прайшоў у Цюмені і Табольску (Расія). Дыплом «За пошукі свайго месца ў свеце» прысуджаны анімацыйнаму фільму Таццяны Кубліцкай. Усяго ў конкурсную праграму фестывалю ўвайшлі 174 работы з 29 краін, якія, згодна з дэвізам фестывалю, перадаюць вобразы добра і прыгажосці, садзейнічаюць фарміраванню стваральнага светапогляду дзяцей і маладых людзей, развіццю іх індывідуальнасці.

✓ Беларус Аляксандр Рославец стаў пераможцам VII Міжнароднага конкурсу оперных спевакоў «Санкт-Пецярбург» і ўдастоены першай прэміі. Конкурс, які праводзіцца па ініцыятыве выдатнай спявачкі, ганаровага грамадзяніна Санкт-Пецярбурга, народнай артысткі СССР, прафесара СПбДК імя М. А. Рымскага-Корсакава Ірыны Багачовай, — адна з самых значных падзей у культурным жыцці Пецярбурга.

Кнігі дзіцячыя — адкажуць дарослыя

6-7

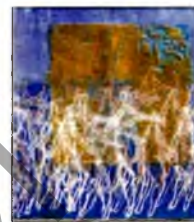
Творца ўзвышаных Мадоннаў

9

Вялікія гастролі

13

Тэкстыль як мова

16

Чараўніцтва і дэмакратызм маладога тэатра

XII Міжнародны фестываль студэнцкіх тэатраў «Тэатральны куфар. БДУ 2015» прайшоў у Беларускім дзяржаўным універсітэце. Тэатральныя пастаноўкі розных студэнцкіх калектываў былі прадстаўлены на сцэнічных пляцоўках сталіцы з 30 лістапада па 5 снежня.

«Тэатральны куфар» — адзіны ў Беларусі Міжнародны фестываль студэнцкіх тэатраў, адзін з найбольш буйных міжкультурных праектаў Рэспублікі Беларусь, а таксама ўнікальная камунікацыйная пляцоўка, што аб'ядноўвае актыўную таленавітую моладзь з усяго свету. Гісторыя фестывалю пачалася яшчэ ў 2004 годзе. Тады ў ім узялі ўдзел адзінаццаць тэатраў з чатырох краін свету. У мінулым годзе ў Мінск прыехалі ўжо дзевятнаццаць студэнцкіх тэатраў з пятнаццаці краін. Але гран-пры атрымала беларуская пастаноўка «Вій».

На адкрыцці фестывалю рэктар БДУ Сяргей Аблямейка павіншаваў прысутных з пачаткам у Беларусі мастацка-тэатральнага свята і падзякаваў арганізатарам за магчымасць атрымаць асалоду ад прагляду розных па жанрах і канцэпцыях пастановак.

У адным тыдні арганізатары паспрабавалі злучыць паказ спектакляў, майстар-класы, семінары і тэматычныя сустрэчы. Сёлета ўдзельнікамі «Тэатральнага куфра» сталі студэнцкія калектывы з Беларусі, Бельгіі, Вялікабрытаніі, Грузіі, Ірана, Эстоніі, Латвіі, Літвы, Польшчы, Расіі, Украіны і Эстоніі. Акрамя смелых эксперыментаў, увазе глядачоў былі прадстаўлены пастаноўкі на самую розную тэматыку: ад тэатральных адаптацый класікі беларускай літаратуры да матываў «Гамлета» Шэкспіра, «Вішнёвага сада» Чэхава. Старшынёй журы стаў доктар мастацтвазнаўства, тэатразнаўца, крытык Мака Васадзэ (Грузія, г. Тбілісі).

Сцэна са спектакля «Вій». Чытайце на стар. 8 ▶

Свая кніга

інтрыгуе: што там, у гэтых пакуль склееных старонках ёсць пра свет, пра нас, пра асобнага чалавека. Ці толькі пра цябе... Браць з сабой хочацца толькі «сваю» кнігу, што кладзецца на настрой, на адчуванне рэчаіснасці — яна не абцяжарвае. Тады ловіш кожнае імгненне, каб адкрыць і чытаць, перажываць за герояў ці адчуваць у гэты момант адзінства з імі і пульсуючы ўласнага жыцця. Кніга не абцяжарвае фізічна, калі прыходзіць да нас праз сучасныя прылады, — тады ты наогул можаш насіць з сабой бібліятэку штодня, ёсць акцыі, якія гэтаму спрыяюць. Стварыць сваю мабільную бібліятэку не складана, але ёсць выбар, якія аўтары будуць ісці разам з табой па жыцці штодня, будуць дапамагаць «упісвацца» ў свет. Сярод такіх аўтараў, хто дапамагае ў гэтым, ёсць беларускія. Літаратура, у якой ёсць усё — ад класікаў (зразумелі свой народ і дапамагалі яму арыентавацца ў сусветнай прасторы) да сучасных аўтараў, што ўтлядаюцца ў чалавека, імкнучыся зразумець, што з ім адбываецца сёння. Беларуская літаратура — гэта багаты «кніжны свет», дзе кожны можа адкрыць для сябе той твор, які хочацца насіць з сабой — у сэрцы, у прыладзе ці ў друкаваным варыянце. Каб чытаць пра сябе, чытаць сваё.

Працяг тэмы: «Кніжны свет»

Раніца. Метро. Людзі чытаюць. Яны не зніклі зусім, хоць нейкі час таму было такое хваляванне. Чытач як з'ява разумнага свету атрымаў дадатковыя магчымасці любіць слова і кнігі, праз якія яно да нас прыходзіць. Прыходзіць рознымі шляхамі. Старонкі зачытаных кніг вабяць цеплынёй не аднаго пакалення чытачоў. Водар новай кнігі заўсёды

Заканчэнне. Пачатак на стар. 1.

Чараўніцтва і дэмакратызм маладога тэатра

Спектаклі фестывалю нельга назваць саднолькавымі альбо блізкімі па сэнсе, кожны калектыў паспрабаваў паказаць асаблівасці выбранай менавіта ім пастаноўкі. Аматыры тэатра на працягу тыдня маглі ўбачыць каля васьмідзясяці спектакляў.

ЗАХОПЛЕННЯ МІСТЫКАЙ

Тэатральная майстэрня «Студыёзы» (Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў, Мінск) падрыхтавала для гасцей фестывалю сапраўдны сюрпрыз, прадставіўшы спектакль «Вій». Тэатральная зала была зачаравана містычным дзеяннем, на сцэне практычна не было дэкарацый, акцёры за кошт гукаў, ценяў, гульні святла і сваіх палюбоўчых касцюмаў перадавалі жажлівы настрой гоголеўскага твора. Рэжысёр спектакля, Вячаслаў Сашчэка, не стаў адыходзіць ад традыцыйнага сюжэта. У выніку атрымалася фантастычная гісторыя ў жанры чорнага гумару. Нельга не падкрэсліць працу акцёраў, якія прафесійна справіліся са сваімі мэтамі і ўвялі глядача ў стан неадназначнасці. Здзіўленыя і ў той жа час захопленыя містыкай, вочы глядачоў праважалі таленавітых акцёраў са сцэны.

ПАЙСЦІ І ВЯРНУЦА

На дванаццатым «Тэатральным куфры» прадстаўнікі беларускага тэатра захапілі глядачоў эксперыментамі і зваротам да класічнай літаратуры. Майстэрня Мікалая Кірычэнка (Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў, Мінск) прадставіла ўвазе наведвальнікаў спектакль, пастаўлены па рамана Васіля Быкава «Пайсці і не вярнуцца». Зноў разгортваецца тэма вайны, але вайна тут — рэалістычная акалічнасць, галоўны складнік спектакля — каханне. Людзі, якія гатовы закрываць адзін аднаго ад кулі і небяспекі да апошняга, людзі, якія знаходзяць сілы ў самых складаных, небяспечных часах пранікнуць адзін адным і разам імкнуцца наперад. Тэатральная пастаноўка адлюстроўвае ўсе цяжкасці галоўных герояў, іх запаволенасць і моцную вытрымку. Зоська і Антон ведаюць, што іх чакае, ведаюць, што, верагодней, выратавацца і не атрымаецца, але разумеюць: думаць пра благое можна, а гаварыць нельга. Сёння на тэатральных сцэнах паказваюць мноства спектакляў пра каханне, але не ўсе яны чапляюць. Пастаноўка «Пайсці і не вярнуцца» з першых хвілін ахутвае праўдзівасцю, і са спектакля з пустым сэрцам не сыдзе.

НАТХНЕННЕ ЧЭХАВЫМ

Ніводзін тэатральны фестываль не абходзіцца без твораў Антона Паўлавіча Чэхава. «Тэатральны куфар» не выключэнне. Рэжысёр Андрэй Саўчанка (Мінск, Беларусь) прадставіў глядачам свой тэатральны праект «Сад», пастаўлены па чэхаўскай п'есе «Вішнёвы сад». Цікавасць гэтай пастаноўкі ў тым, што яна ўяўляе сабой монапрадстаўленне. Лірычны настрой спектакля перадаецца праз маўклівыя сцэны. Адчуваецца глыбокае адлюстраванне ўнутранага свету галоўнага героя. Праз яго ўспаміны,

Сцэна са спектакля «Эдзіт Піяф. Мой Легіянер».

адзіноту, страты і бездапаможнасць спектакль набывае своеасаблівую аўтарскую атмасферу.

КАМІЧНЫ ГАМЛЕТ

«Тэатральная студыя 29» Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта прадставіла ўвазе наведвальнікаў тэатральную пастаноўку «Гамлет». Творы легендарнага англійскага драматурга Уільяма Шэкспіра ніколі не страчваюць актуальнасці, яны вечныя, недарэмна многія з лепшых тэатраў свету славяцца яго пастаноўкамі. Па словах рэжысёра спектакля Андрэя Гарбатага, у кожным пакаленні ёсць свае Гамлеты, ён лічыць, што «Гамлет» карыстаецца вялікай цікавасцю і гэту тэатральную карціну кожны раз трэба ставіць па-новаму, бо вобразы застаюцца, а сітуацыі складваюцца не заўсёды аднолькава.

Сцэна са спектакля «Гамлет».

На гэты раз «Гамлет» быў прадстаўлены не ў трагічным, а, наадварот, у камічным варыянце, што вельмі захапляе і натхняе на прагляд пастаноўкі з большай увагай да дэталей. Клаўдзіў ператвараецца ў прададушнага чалавека, Разэнкранц і Гільдэнстэрн становяцца неразлучнымі «памочнікамі» для Гамлета, а Магільшчык асацыюецца з вобразам жыццярэднага філосафа. Такі нечаканы пераварот класічнага твора рэжысёр характарызуе як магчымасць эксперымента. Ад арыгінала ў спектаклі засталіся толькі лад думак і героі, але на дакладнасць і блізкасць да знакамітай п'есы гэта тэатральная карціна не прэтэндуе.

ШТО ТАКОЕ КАХАННЕ?

Са спектаклем «Эдзіт Піяф. Мой Легіянер» у Мінск прыехаў Валкскі гарадскі тэатр Валка (Латвія). Дзеянне пастаноўкі адбываецца ў 1936 годзе. Як паведамляе рэжысёр карціны Айварс Ікшэліс, гэты спектакль — романтичная фантазія на тэму першай сустрэчы знакамітай спявачкі, актрысы Эдзіт Піяф і шматразовага чэмпіёна Францыі, чэмпіёна Еўропы ў другой паўсярэдняй вазе Марсэля Сердана. У аснове сюжэта паказана развіццё іх адносін, складаных, але шчырых. Гэты быў час росквіту іх маладосці і кар'еры. Спектакль падобнага тыпу прымусіць глядача як расплакацца, так і рассямяцца да слёз. У пастаноўцы няма фотаздымкаў на заднім плане альбо

відэасюжэтаў, затое дзеянне на сцэне не проста пра каханне і пачуцці, а пра час, хуткаччаснасць, гісторыю і вайну. Спектакль-эмоцыя паказвае становішча галоўных герояў, іх стыль жыцця, падштурхоўваючы задумацца, што ж насамрэч такое каханне. Падчас дзеяння было заўважна, наколькі акцёры ўвайшлі ў ролі герояў, яны пражылі з імі цэлае жыццё. Уззяўшы на сябе адказнасць іграць перад глядачамі менавіта гэтых асоб, артысты змаглі даказаць свой высокі прафесіяналізм.

ШТО ТАКОЕ ДЭМАКРАТЫЯ?

П'есу-памфлет Іосіфа Бродскага «Дэмакратыя», напісаную на мяжы 1980—1990-х гадоў, паказаў Камерны драматычны тэатр (маладзёжная труппа, Кастрома, Расія), якую паставіў рэжысёр Станіслаў Галадніцкі. Дзеянне п'есы ў большай ступені не мае ні канкрэтнай геаграфічнай, ні часовай лакалізацыі, галоўныя героі быццам не маюць твараў. У звычайным грамадстве паступіла ўказанне аб'явіць аб увядзенні дэмакратычнага рэжыму, дзе героі пачынаюць задумвацца, што такое дэмакратыя і навошта яна ім патрэбна. Не разумеюць сэнсу, не разумеюць мэты ламаць настолькі звыклы ўклад. На пытанне «Што такое дэмакратыя?» падчас дзеяння адказвалі не толькі акцёры — яно было адрасавана і ў тэатральную залу. Такі падыход дазволіў глядачу не проста сачыць за дзеяннем, але і ўступіць у дыялог з акцёрамі, а адказваючы на пытанне, зразумець іх вобразы, выбраць для сябе цікавых герояў.

Спектакль «Дэмакратыя» выклікаў станоўчыя водгукі не толькі таленавітай, інтрыгуючай гульні акцёраў — своеасаблівай «фішкай» пастаноўкі стала яго прадуманае афармленне. Апынуўшыся ў тэатральнай зале, глядачы адразу ж пачыналі апладзіраваць: уражвалі цікавыя дэкарацыі і рэтра-аўтамабіль.

ДА ЧАГО ПРЫЙШЛІ

Журы аб'ектыўна ацэньвала здольнасці і падрыхтоўку тэатраў. Такім чынам, гранпры атрымаў спектакль «Вій» Тэатральнай майстэрні «Студыёзы» (Мінск, Беларусь). Акрамя таго, гэты спектакль атрымаў прыз і за лепшую сцэнаграфію. Лепшай актрысай «Тэатральнага куфры» ў гэтым годзе стала Дар'я Пармяненкава (майстэрня Мікалая Кірычэнка), а званне лепшай актрысы другога плана атрымала актрыса Іна Кузьміна (тэатр «Сінематограф» (Кіеў, Украіна)). Звання лепшых акцёраў уганараваны акцёр Дзяніс Грыгарук (тэатр «Сінематограф» (Кіеў, Украіна), а лепшы акцёр другога плана — Мікіта Прымачэнка (Тэатральная майстэрня «Студыёзы» (Мінск, Беларусь)).

Беларускі тэатр развіваецца. З кожным годам нашы тэатральныя дзеячы робяць крокі наперад, эксперыментуюць, шукаюць актуальныя тэмы і здзіўляюць глядачоў. «Тэатральны куфар» — гэта сапраўды механізм развіцця маладзёжнага тэатра і штуршок да дасягненняў новых высокіх мэт.

Вікторыя АСКЕРА

Акцыі Душэўная лірыка

Аўтарская вечарына паэта, намесніка старшыні Гродзенскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі Дзмітрыя Радзівончыка адбылася ў межах рэспубліканскай акцыі «Сямейнае чытанне» ў Гродзенскім абласным метадычным цэнтры народнай творчасці.

У творчай скарбонцы Д. Радзівончыка — тры рускамоўныя паэтычныя зборнікі. У выдадзенаму сёлета кнігу «Рака бязмежная», рукапіс якой стаў пераможцам другога абласнога конкурсу рукапісаў імя Цёткі, увайшлі выбраныя і новыя вершы. Папярэднічалі ёй зборнікі «Пірава тэхніка» (2006) і «Дым без агню» (2010), якія пабачылі свет дзякуючы фінансавай падтрымцы з боку сяброў паэта — галандскага бізнесмена Кардыуса Круйсберга і айчыннага прадпрыемальніка Сяргея Трошкі.

К. Круйсберг значыць: толькі ўнёсак у духоўныя каштоўнасці, у тым ліку і ў кнігі сучаснікаў, робіць нас багатымі энергетычна, што немагчыма параўнаць ні з якім матэрыяльным багаццем. Гэтую ж думку падтрымаў і С. Трошка, які да таго ж прадставіў на суд слухачоў і ўласны верш.

— Мая асноўная задача цяпер, — падкрэсліў Дзмітрый Радзівончык, — каб у новай кнігі, акрамя аўтара, з'явіліся і чытачы. Думаецца, задача гэтая ўжо выканана: шмат хто з удзельнікаў вечарыны чытаў у «вольны мікрафон» вершы Дзмітрыя Радзівончыка. Сам паэт дэкламаваў свае вершы даволі артыстычна:
*Горизонт дорогой журавлиной
Устремит в пропасть серых дней.
Жизнь — пересечение узких линий;
Плоскость чувств натянута над ней...*

Пабачылі глядачы і фрагмент праекта «Coda. Поэт и композитор», выканаўца Д. Радзівончыкам у суаўтарстве з гродзенскім кампазітарам Андрэем Лабазіным, — авангардны перформанс, які спалучае музыку і паэзію.

Лірыка Дзмітрыя Радзівончыка ўвабрала ў сябе велізарны досвед сучаснай класічнай літаратуры мінулых стагоддзяў, які не заўсёды гарманічна спалучаецца з сучаснасцю. На гэтым акцэнтавала ўвагу выкладчык Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, доктар філалагічных навук, прафесар Таццяна Аўтуховіч, пажадаўшы свайму былому студэнту знайсці бераг «реки безбрежной».

Сам аўтар «Ракі бязмежнай» патлумачыў, што ў гэтую назву ён уклаў паняцце інтэлектуальнага патэнцыялу. Галоўнае, каб паэтычныя думкі былі сфармуляваны ў стваральнае рэчыва. Тут дапаможа і музыка — адвечная спадарожніца паэзіі. У пацвярджэнне таму на вечарыне быў паказаны відэафільм, агучаны песнямі Радзівончыка на англійскай мове ў яго ж выкананні. Дзве песні на словы Дзмітрыя Радзівончыка выканаў кампазітар і спявак Аляксандр Закрэўскі.

Актыўны ўдзел у паэтычнай вечарыне ўзялі студэнты Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, навучэнцы Гродзенскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў, а таксама сябры Гродзенскага абласнога аддзялення СПБ, гарадскога клуба творчай інтэлігенцыі «Грані» ды літаб'яднання «Надзея».

Тамара МАЗУР